

**Fagdag fagnettverk kroppssøving  
for Lillehammer og Øyer  
23. oktober 2019 (samling 1 av 3)**

Lillehammer Rådhus, kl. 12-16

v/

Geir Vegge

Førstelektor kroppssøving

Høgskolen i Innlandet, Fakultet for lærerutdanning og pedagogikk

# Plan for våre tre samlinger

- Oktober- samlingen: Kroppsøvingsfagets relevans, kjerne og verdier, og hvordan disse forhold kan prege kroppsøvingsfaget. I løpet av samlingsdagen vil det også bli erfaringsdeling og noe planleggingstid til mellomarbeidet fram mot januar- samlingen.
- Januar- samlingen: Kroppsøvingsfagets kompetansemål, hvordan målene i faget kan sees i sammenheng, og hvordan legge opp til egnede elevaktive læringsaktiviteter. Blant annet vil vi ta opp hvordan man som lærer kan arbeide i tråd med kompetansemålene uten at disse blir en tvangstrøye.
- Mars- samlingen: Kroppsøvingsfaget koblet til en større helhet på tvers av fag, både i arbeid med de tre tverrfaglige temaene og i andre relevante sammenhenger der ulike fag kan berike hverandre.

Fra invitasjonen til oktoBERSamlingen, som dere mottok forrige måned:

## Forarbeid

- Som forarbeid til 23. oktober må du sette deg inn i høringsutkastet for kroppøVingsfaget, med vekt på fagets relevans, kjerneelementer og verdier. Pr. 21. oktober 2019 finner du høringsutkastet her: <https://www.udir.no/laring-og-trivsel/lareplanverket/fagfornyelsen/horing-nye-lareplaner/>
- KroppøVingsfagets kjerneelementer er ment å speile ny overordnet del av læreplanverket, og du oppfordres derfor til å lese kjerneelementene i kroppøVing i lys av ny overordnet del, som du pr. 21. oktober 2019 finner her: <https://www.udir.no/laring-og-trivsel/lareplanverket/overordnet-del/>

# Ny overordnet del (fastsatt)

- Felles verdidokument for norsk og samisk opplæring
- Skal erstatte gjeldende Generell del og Prinsipper for opplæringen
- Iverksettes samtidig med nye læreplaner 1.august 2020



Du er her: [Forsida](#) > [Aktuelt](#) > Skolens nye "grunnlov" er fastsett

Skal sikre et verdiløft ved at verdiene og prinsippene skal prege skolens praksis

Skal ligge til grunn for utviklingen av læreplaner for fag

Skal gi føringer for læring, utvikling og danning

Skolens nye "grunnlov" er fastsett

Pressemelding | Dato: 01.08.2017  
| Nr.: 125-17

Regjeringa har i dag fastsett ein ny overordna del av læreplanane i skolen. – Lærarar, rektorar og mange andre har gitt viktige innspel i arbeidet med å lage ein overordna del som beskriv dei verdiene vi skal ha i skolen i framtida, seier kunnskapsminister Torbjørn Røe Isaksen.



Utdanningsdirektoratet

# Overordnet del – verdier og prinsipper for grunnopplæringen

## Innhold

Om overordnet del .....	2
Formålet med opplæringen .....	4
1. Opplæringens verdigrunnlag .....	5
1.1 Meneskeverdet .....	5
1.2 Identitet og kulturelt mangfold .....	6
1.3 Kritisk tenkning og etisk bevissthet .....	7
1.4 Skaperglede, engasjement og utforskertrang .....	7
1.5 Respekt for naturen og miljøbevissthet .....	8
1.6 Demokrati og medvirkning .....	8
2. Prinsipper for læring, utvikling og danning .....	10
2.1 Sosial læring og utvikling .....	10
2.2 Kompetanse i fagene .....	11
2.3 Grunnleggende ferdigheter .....	12
2.4 Å lære å lære .....	12
2.5 Tverrfaglige temaer .....	13
2.5.1 Folkehelse og livsmeistring .....	13
2.5.2 Demokrati og medborgerskap .....	13
2.5.3 Bærekraftig utvikling .....	14
3. Prinsipper for skolens praksis .....	15
3.1 Et inkluderende læringsmiljø .....	15
3.2 Undervisning og tilpasset opplæring .....	16
3.3 Samarbeid mellom hjem og skole .....	17
3.4 Opplæring i lærebedrift og arbeidsliv .....	17
3.5 Profesjonsfelleskap og skoleutvikling .....	18

# Overordnet del – verdier og prinsipper for grunnopplæringen

## Innhold

Om overordnet del .....	2
Formålet med opplæringen .....	4
1. Opplæringens verdigrunnlag .....	5
1.1 Menneskeverdet .....	5
1.2 Identitet og kulturelt mangfold .....	6
1.3 Kritisk tenkning og etisk bevissthet .....	7
1.4 Skaperglede, engasjement og utforskertrang .....	7
1.5 Respekt for naturen og miljøbevissthet .....	8
1.6 Demokrati og medvirkning .....	8
2. Prinsipper for læring, utvikling og danning .....	10
2.1 Sosial læring og utvikling .....	10
2.2 Kompetanse i fagene .....	11
2.3 Grunnleggende ferdigheter .....	12
2.4 Å lære å lære .....	12
2.5 Tverrfaglige temaer .....	13
2.5.1 Folkehelse og livsnestring .....	13
2.5.2 Demokrati og medborgerskap .....	13
2.5.3 Bærekraftig utvikling .....	14
3. Prinsipper for skolens praksis .....	15
3.1 Et inkluderende læringsmiljø .....	15
3.2 Undervisning og tilpasset opplæring .....	16
3.3 Samarbeid mellom hjem og skole .....	17
3.4 Opplæring i lærebedrift og arbeidsliv .....	17
3.5 Profesjonsfelleskap og skoleutvikling .....	18

Respekt  
Likeverd  
Inkludering  
(Geirs  
sammen-  
fatning)

Verdiene fra overordnet del skal være tydelige i fagplanene, og fagspesifikke læreplaner skal leses i sammenheng med overordnet del

# Skoleelever og samfunnsutfordringer (Geirs tekst)

## Helse

- Fysiske helse; økende vekt, økende diabetesforekomst, økt forekomst av allergi og astma
- Psykisk; økende andel unge som oppgir psykiske plager
- Sosialt; økende andel unge som oppgir utilpasshet sosialt

## Samfunnet

- Økonomisk vekst som ideal, arbeidsorganisering, arbeidsukelenge, velferdsordninger under press, klima og artsmangfold under press, sosialt press og prestasjonspress

## Solidaritet og empati

- økende økonomiske forskjeller, manglende økonomisk og økologisk solidaritet med kommende generasjoner, redusert kollektiv bevissthet bl.a. grunnet digitalisering/ sosiale medier/ algoritmer/ styrt reklame/ influensere og nye «viktige andre».

# Skoleelever og samfunnsutfordringer (Geirs tekst)

## Helse

- Fysiske helse; økende vekt, økende diabetesforekomst, økt forekomst av allergi og astma
- Psykisk; økende andel unge som oppgir psykiske plager
- Sosialt; økende andel unge som oppgir utilpasshet sosialt

## Samfunnet

- Økonomisk vekst som ideal, arbeidsorganisering, arbeidsukelenge, velferdsordninger under press, klima og arts mangfold under press, sosialt press og prestasjonspress

## Solidaritet og empati

- økende økonomiske forskjeller, manglende økonomisk og økologisk solidaritet med kommende generasjoner, redusert kollektiv bevissthet bl.a. grunnet digitalisering/ sosiale medier/ algoritmer/ styrt reklame/ influensere og nye «viktige andre».

Respekt  
Likeverd  
Inkludering  
(Geirs  
sammen-  
fatning av  
verdiene i ny  
overordnet  
del)



# Skolestreik for klimaet

## Fraværsføring eller ikke fraværsføring?

Deltakerne stilte seg ved det utsagnet de var mest enig i.

Geirs begrunnelser for oppgaven:

- i) Parallell til forrige slide om digitale algoritmer som gjør at man eksponeres uforholdsmessig mye for påvirkning som «matcher» en selv. Føles behagelig for den enkelte da man får støtte, i stedet for kritikk og opplevelse av dissonans.
- ii) Bevissthet om å bruke gode anledninger til å ta opp viktige tema (her: de to tverrfaglige temaene demokrati & medborgerskap og bærekraftig utvikling).
- iii) Trekke inn Klafkis grunnprinsipp om at selvbestemmelse og medbestemmelse kun kan anerkjennes når kobles med solidaritet.
- iv) Bevissthet om at kamp for solidaritet (som bl.a. klima- og arts mangfold- engasjement er eksempler på, passer godt i tverrfaglige arbeid, og gjerne kan kobles til etiske modeller).

# Etiske modeller

- Hvor finnes «det gode»?
  - I konsekvensene? Konsekvensetikk (utilitarisme, etisk egoisme og egalitaristisk konsekvensetikk)
  - I selve handlingen? Pliktetikk (Kant) (opptatt av de etiske prinsippene bak)
  - I den handlende personen? Dydsetikk (Aristoteles) (moral er noe som må læres gjennom erfaring)

Jonni Mitchells 1970-talls- klassiker «Big yellow taxi»:

They paved paradise  
Put up a parking lot  
With a pink hotel, a boutique  
And a swinging hot SPOT



They took all the trees  
And put them in a tree museum  
Then they charged the people  
A dollar and a half just to see 'em

Don't it always seem to go  
That you don't know what you've got 'til it's gone?  
They paved paradise  
Put up a parking lot»

Link: <https://www.youtube.com/watch?v=94bdMSCdw20> (hentet 23. okt. 2019)

# Hvorfor fornyes fagene?

- Relevans
- Dybdelæring
- Sammenheng i og mellom fag

# Dybdelæringsbegrepet, retningslinjer for utforming av nasjonale læreplaner for fag LK20:

Dybdelæring defineres som det å gradvis utvikle kunnskap og varig forståelse av begreper, metoder og sammenhenger i fag og mellom fagområder.

Det innebærer at vi reflekterer over egen læring og bruker det vi har lært på ulike måter i kjente og ukjente situasjoner, alene eller sammen med andre.

# Arbeidet med de fagspesifikke læreplanene i LK20 er delt inn i tre faser

## Fase 1: 2017-18

- Egne kjerneelement-grupper i alle fag
- Utviklet kjerneelementer i fag – det viktigste elevene skal lære
- Kjerneelementene setter rammer for læreplanene
- Vedtatt juni 2018

## Fase 2: 2018-19

- Egne læreplangrupper utvikler læreplaner (høring mars-juni 2019)
- Udir utvikler en ny digital visning av læreplanene
- Udir og fagpersoner lager veilednings- og støtteressurser

## Fase 3: 2019-20

- Læreplanene fastsettes (november 2019?)
- Skolene får mulighet til å forberede seg og bli kjent med nye læreplaner
- Nye læreplaner innføres trinnvis fra høsten 2020

# Arbeidet med læreplanen i kroppspøving, LK20

## Fase 1: 2017-18

Egen gruppe utviklet kjerneelementer for kroppspøving.  
Leder: Hilde Schjerven.

## Fase 2: 2018-19

Egen læreplangruppe utviklet et læreplanforslag. Utkastet ble sendt på høring våren 2019, med høringsfrist 18. juni 2019.  
Leder: Per Midthaugen.

## Fase 3: 2019-20

Læreplanene fastsettes november 2019.  
Udir ansvarlig.

# Implementering av fagspesifikke læreplaner

## **Skoleåret 2020-21**

- 1.-9. trinn
- Vg1

## **Skoleåret 2021-22**

- 10. trinn
- Vg2

## **Skoleåret 2022-23**

- Vg3



# Hovedprinsippene i Kunnskapsløftet (LK06) blir videreført

- Timetall/rammer for faget uendret (bestemt av KD)
- Fortsatt **kompetansemål**, men fornyet kompetansebegrep
- Samme **grunnleggende ferdigheter**, men det skal bli tydeligere hvordan de er en del av faget
- Prinsipper om **tilpasset opplæring, læreres pedagogiske handlingsrom og elevmedvirkning** er fortsatt viktige
- Spesielt for faget **Kroppsøving** – gjennom politiske prosesser revidert både i 2012 og 2015
  - 2012 – Bl.a økt fokus på innsats, samarbeid, fair-play
  - 2015 – I hovedsak reviderte kompetansemål i svømming

# Struktur nye fagspesifikke læreplaner

## 1) Om faget

- i) Fagrelevans
- ii) Kjerneelement

Dreier seg om det viktigste i faget, og det skal gi retning for prioriteringer i faget

- iii) Verdier og prinsipper
- iv) Tverrfaglige tema
- v) Grunnleggende ferdigheter

## 2) Kompetansemål og vurdering (iallfall hetende det pr. juni 2019...)

Underkapitlene blir klare november 2019

## 3) Vurderingsordning (iallfall hetende det pr. juni 2019...)

# Tekst for kapittel 1, anvendt av Udir i sammenheng med høringsfristen for kroppsøving juni 2019:

## Læreplan i kroppsøving

### 1. OM FAGET

---

#### 1.1. FAGRELEVANS

Kroppsøvingsfaget skal medverke til at elevane sansar, opplever, lærer og skapar med kroppen. Bevegelse er grunnleggjande hos mennesket og har eigenverdi. Kroppsøving skal stimulere til ein fysisk aktiv livsstil og bevegelsesglede. Det sosiale aspektet ved bevegelsesaktivitet og naturferdsele saman med andre gjer kroppsøving til ein viktig arena for å fremje samarbeid, forståing og respekt for kvarandre. Gjennom kroppsøvingsfaget skal elevane få kunnskap om trening, livsstil og helse og erfaring med kva eigen innsats har å seie for å oppnå mål. Faget skal motivere elevane til å halde ved like ein fysisk aktiv og helsefremjande livsstil etter avslutta skulegang og i framtidig arbeidsliv.

# Tekst Udir anvendte i sammenheng med høringsuttalelser juni 2019

## **1.2. KJERNEELEMENT**

Kjerneelementa i kroppspøving ramar inn det viktigaste innhaldet i faget og beskriv det elevane må lære for å kunne meistre og bruke faget.

### **1.2.1. BEVEGELSE OG KROPPSLEG LÆRING**

Elevane skal bli kjende med å vere i bevegelse åleine og saman med andre ut frå eigne interesser, intensjonar og føresetnader. Elevane utforskar eigen identitet og eige sjølvbilete, og reflekterer over og tenkjer kritisk om samanhengane mellom bevegelse, kropp, trening og helse. Kroppspøving gir rom for kroppslig læring gjennom lek og øving i friluftsliv, dans, idrettsaktivitetar og andre bevegelsesaktivitetar. Kroppslig læring handlar om allsidig motorisk læring, utvikling av kroppsmedvit og stimulering til bevegelsesglede.

### **1.2.2. DELTAKING OG SAMSPEL I BEVEGELSESAKTIVITETAR**

Elevane skal løyse utfordringar og oppgåver i eit læringsfellesskap og kunne reflektere over samspel, samhandling og likeverd. I mange bevegelsesaktivitetar er deltaking, medverknad og samarbeid nødvendig for å fremje læring hos seg sjølv og andre. Det inneber å anerkjenne ulikskap og inkludere alle, uavhengig av føresetnader.

### **1.2.3. UTEAKTIVITETAR OG NATURFERDSEL**

Elevane skal bruke nærområdet og utforske naturen gjennom varierte uteaktivitetar under vekslende årstider. Naturopplevingar og trygg og berekraftig ferdsel er sentralt. Kroppspøving skal gi oppleving av ulike kulturar innan friluftsliv, inkludert aktivitetar knytt til samisk kultur.

# Gruppeoppgave om essensen i kjerneelementene i den nye kroppsvøvingplanen

Lillehammersamlingens lærere sine begrepskjennetegn for de tre kjerneelementene:

- 1.2.1 Bevegelse og kroppsleg læring: bevegelsesglede, allsidighet, refleksjon, mestring, samarbeid, identitetsutvikling (i prioritert rekkefølge)
- 1.2.2 Deltaking og samspel i bevegelsesaktivitetar: samarbeid, likeverd, inkludering
- 1.2.3 Uteaktivitetar og naturferdse: natur og naturopplevelser
- Viktige prinsipp at kjerneelementene leses i lys av ny overordnet del, som Geir i tidligere slide har oppsummert med begrepene respekt, likeverd, inkludering.

# Geirs oppsummering av totaliteten ny Overordnet del,

- 1.1 Fagrelevans kroppssøving,
- 1.2 Kjerneelementer kroppssøving og
- 1.3 Verdier og prinsipp kroppssøving

Basis: Geirs tolkninger + lærernes innspill på Lillehammersamlingen

Respekt

Likeverd

Inkludering

Bevegelsesglede i et livslangt perspektiv

Allsidighet

Mestring

Refleksjon og kritisk tenkning

Naturopplevelser

Minner om vår  
konsensus om  
at dette må  
kombineres  
med aktiviteter  
og intensiteter  
som gir  
fysiologiske  
treningseffekter!

Endringer for kroppsøvfingsfaget, tekst på Udir sine sider, hentet 21. oktober 2019 fra <https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/fornyer-innholdet-i-skolen/id2606028/?expand=facebook2606071>

## **Kroppsøving**

- Bevegelse og kroppslig læring
- Deltakelse og samspill i bevegelsesaktiviteter
- Uteaktiviteter og naturferdseel

Endring: Faget skal legge mer vekt på ulike bevegelsesaktiviteter, lek og øving og mindre idrettsrettet. Faget skal motivere elevene til en aktiv livsstil og bidra til god helse. Elevene skal oppleve et mer variert fag, der de utforsker egen identitet og selvbilde, reflekterer og tenker kritisk om sammenhengene mellom bevegelse, kropp, trening og helse.

I teksten over sammenliknes kroppsøvfingsfaget h19/v20 med kommende år

# Gruppeoppgave

Kroppsøvingsfaget skal stimulere til fysisk aktiv livsstil og bevegels glede, både nå og i et langt tidsperspektiv...

-Hvordan få til dette i kroppsøving?

- a) Store linjer
- b) Gode kroppsøvingstimeeksempler



# Praktiske sekvens, dans

- Svært formidlende metodebruk og lite helhetsrelatert (fokus grunntrinn sekstakt swing), bevisst anvendt som kontrast til
- Opplevelses- mestrings- og helhetsfokusert sekvens med merengue-dans (der grunntrinnene kun er «gå»)
- Eksempel på merenguemusikk på nett:

<https://www.youtube.com/watch?v=1-CTB6GawF4> (hentet 22. oktober 2019)

### **1.3. VERDIAR OG PRINSIPP**

Bevegelseskultur i form av lek, friluftsliv, dans, symjing, idrettsaktivitetar og andre bevegelsesaktivitetar er ein del av den felles danninga og identitetsskapinga i samfunnet. Kroppsøving tek vare på tradisjonell bevegelsesaktivitet i samfunnet, men stimulerer òg til eksperimentering og kreativ utfalding i alternative bevegelsesformer. Faget utfordrar elevanes mot til å tøyne egne grenser. Kroppsøving fremjar kritisk tenking omkring kroppsideal og bevegelseskulturar som kan påverke sjølvkjensle, helse, trening og livsstil. Uteaktivitet og naturferdsel gir grunnlag for naturglede, respekt for naturen og miljømedvit. I kroppsøving skal elevane løyse utfordringar og oppgåver i eit mangfaldig læringsfellesskap. Kroppsøving gir elevane høve til å praktisere og reflektere over samspel, medverknad, likestilling og likeverd på ulike måtar.

## **1.4. TVERRFAGLEGE TEMA**

### **1.4.1. FOLKEHELSE OG LIVSMEISTRING**

I kroppsvingfaget handlar det tverrfaglege temaet folkehelse og livsmeistring om å fremje god psykisk og fysisk helse og gi elevane verktøy til å ta ansvarlege livsval. Faget skal fremje eit positivt sjølvbilete som kan gi elevane ein trygg identitet. Faget skal medverke til at elevane får kunnskap om ulike perspektiv på bevegelsesaktivitetar og helse. Elevane skal òg lære å forvalte helse som ressurs på ein måte som gagnar den enkelte, og lære å ta val som er gode for eiga og andre si helse gjennom livet.

### **1.4.2. BEREKRAFTIG UTVIKLING**

I kroppsvingfaget handlar det tverrfaglege temaet berekraftig utvikling om naturopplevingar med vekt på trygg og berekraftig ferdsel. Det medverkar òg til forståing for at vala den enkelte gjer, har betydning og konsekvensar for berekraftig utvikling og vern av livet på jorda både lokalt, regionalt og globalt.

## **1.5. GRUNNLEGGJANDE FERDIGHEITER**

### **1.5.1. MUNNLEGE FERDIGHEITER**

Munnlege ferdigheiter i kroppsøving er å lytte og kommunisere i bevegelsesaktivitetar, og kunne forklare og uttrykkje egne erfaringar og refleksjonar. Utviklinga av munnlege ferdigheiter i kroppsøving går frå språkleg utforsking i bevegelseserfaringar til vidare refleksjon og drøfting rundt sentralt innhald i faget. Gjennom deltaking og samspel i aktivitetar vil kommunikasjon, språk og omgrep kunne utviklast.

### **1.5.2. Å KUNNE SKRIVE**

Å kunne skrive i kroppsøving er å planleggje, gi uttrykk for, vurdere og reflektere over eiga utvikling i faget. Å skrive i kroppsøving inneber å utforme egne treningsplanar og beskrive egne naturopplevingar. Utviklinga i å kunne skrive i kroppsøving går frå å bruke teikningar, bilete, figurar og planar til å bruke meir samansette fagspesifikke tekstar og byggje opp under utforskande arbeidsformer i faget. Å skrive i kroppsøving legg grunnlag for vidare utforsking av eigne muligheiter og forbetring av eigne ferdigheiter undervegs i opplæringa.

### **1.5.3. Å KUNNE LESE**

Å kunne lese i kroppsøving er å finne, tolke og kritisk vurdere ulike former for tekstar og informasjon og søkje kunnskap som er nødvendig for å utvikle kompetanse i faget. Utviklinga i å kunne lese i kroppsøving går frå å hente inn og reflektere over informasjon frå enkle instruksjonar, kart og tekstar til å kunne lese meir samansette og fagspesifikke tekstar, kart og bilete.

### **1.5.4. Å KUNNE REKNE**

Å kunne rekne i kroppsøving er å bruke matematiske uttrykk for å planleggje, gjennomføre og reflektere over ulike forhold i faget sitt mangfald av bevegelsesaktivitetar. Utviklinga i å kunne rekne i kroppsøving går frå å erfare avstand, aktivitetar, spel og leik til gjennom aukande kompleksitet, å kunne relatere bevegelsesaktivitetar til omgrep som vekt, fart, kraft, tid og mengd.

### **1.5.5. DIGITALE FERDIGHEITER**

Digitale ferdigheiter i kroppsøving er å kunne bruke digitale ressursar til å utforske, vere skapande og kunne løyse praktiske utfordringar i faget. Det innebærer òg å bruke digitale ressursar bevisst og kritisk til å utvikle ein trygg identitet, kroppsmedvit og eit positivt sjølvbilete. Utviklinga av digitale ferdigheiter i kroppsøving går frå å kunne følgje reglar for digital samhandling og personvern til å planleggje og vurdere eigentrening ved hjelp av digitale ressursar.

# Kjerneelementer i faget kroppsøving (fastsatt)

- Bevegelse og kroppslig læring
- Deltakelse og samspill i bevegelsesaktiviteter
- Uteaktiviteter og naturferdse

**Forklaring på hva kjerneelementene innebærer og som viser den overordnede prioriterte retningen og innholdet for faget:**

## **Bevegelse og kroppslig læring**

Elevene blir kjent med å være i bevegelse alene og sammen med andre, ut fra egne interesser, intensjoner og forutsetninger. Elevene utforsker egen identitet og selvbilde, reflekterer og tenker kritisk om sammenhengene mellom bevegelse, kropp, trening og helse. Kroppsøving gir rom for kroppslig læring gjennom lek og øving i friluftsliv, dans, idrettsaktiviteter og andre bevegelsesaktiviteter.

## **Deltakelse og samspill i bevegelsesaktiviteter**

Elevene skal løse utfordringer og oppgaver i et læringsfellesskap, og kunne reflektere over samspill, samhandling og likeverd. I mange bevegelsesaktiviteter er deltakelse, medvirkning og samarbeid nødvendig for å fremme læring hos seg selv og andre. Dette innebærer å anerkjenne ulikhet og å inkludere alle uavhengig av forutsetninger.

## **Uteaktiviteter og naturferdse**

Elevene skal bli kjent med nærområdet og utforske naturen gjennom varierte uteaktiviteter under vekslende årstider. Naturopplevelser og trygg og bærekraftig ferdsel er sentralt. Kroppsøving har et særlig ansvar for at elevene skal oppleve ulike kulturer innen friluftsliv, inkludert aktiviteter med samisk kultur.

Hentet 21. okt. 2019 fra s. 1 på nettsiden

<https://www.regjeringen.no/contentassets/3d659278ae55449f9d8373fff5de4f65/kjerneelementer-i-fag-for-utforming-av-lareplaner-for-fag-i-lk20-og-lk20s-fastsatt-av-kd.pdf>

Dokumentets navn er KJERNEELEMENTER I FAG Fastsatt av Kunnskapsdepartementet som føringer for utforming av læreplaner for fag til LK20 og LK20S Kjerneelementer i samisk 1. og 2. språk er fastsatt av Sametinget; 26. juni 2018, Oslo

# Stasjon Utenforskap

Fem personer sammen, der personen født først på året får et ark med oppgaver som skal gjennomgås og kun denne personen får se oppgavearket. Vedkommende leser kun «for alle»- teksten høyt for de to andre. Øvrig tekst holder han for seg selv.

- 1) For alle: «Alle kaster og mottar liksomball innad i gruppa, kos dere med artige kast og mottak»
- 2) For alle: «Alle skal alltid kaste tilbake til personen født tidligst på året (meg)»
- 3) For alle tekst: «Fortsatt skal alle alltid kaste tilbake til personen født tidligst på året (meg)»;  
Hemmelig tekst som du bare du skal vite om og som du skal følge: Du kutter etter hvert ut å kaste til enkelte av gruppedeltakerne.
- 4) For alle: «Alle kaster og mottar liksomball innad i gruppa, kos dere med artige kast og mottak.»

# *Utenforskap, aktuelt oppfølgingsspørsmål*

- *En av stasjonene fokuserte på utenforskap-  
hvordan opplevdes dette? Diskuter  
utenforskap opp mot menneskers  
grunnleggende behov. Hvordan kan dere  
som lærere i skolen forebygge at elever  
opplever utenforskap?*
- *Ta for dere et valgfritt klasses-trinn. Hvordan  
kan man som lærer/ lærerteam jobbe for å  
skape et trygt og inkluderende klasse-miljø?*

# Praktiske eksempler der man profitterer på andres tilstedeværelse (motpol til utenforskap)

- Reise seg fra gulvet som et team, med håndfatning lik som i julesangen «så rekker jeg deg nå med glede min hånd»
- Sette seg på knærne til hverandre, ringorganisering
- Møte hverandre på benk og samarbeide om å passere hverandre
- Parøvelser med avpasset balanse i forhold til partner
- Treffe blyanter i flasker, som team  
(snorsystem der 4-6 personer sammen styrer blyantens bane)
- Tømmerstokkrulling
- Team som forflytter madrass over til andre siden av salen ved å hoppe på den og få den til å skli



# Kohesjon

- Kohesjon
  - I fysikk: Tiltrekningskraft mellom like molekyler
- Sosial kohesjon
  - Tiltrekningskraft som følge av sosiale relasjoner
- Oppgavekohesjon
  - Tiltrekningskraft som følge av felles arbeidsoppgave

Ved å jobbe med en oppgaver der man profiterer på andres tilstedeværelse, kan sosial kohesjon vokse fram som en tilleggsvirkning. Geirs anbefalte fokus ved elevgrupper preget av manglende respekt og likeverd: tenk oppgavekohesjon

Rakk ikke å bruke denne sliden på Lillehammer, men tar den med siden venstre side (Mestringsklima) tydeliggjør mye av essensen i den nye læreplanen.

Mestringsklima	Prestasjonsklima
Fremgang og innsats	Vinne / absolutte prestasjoner
Likeverdig anerkjennelse	Til de beste
Inviterer til å ta valg	Dirigerende
Oppmuntrer til prøving og feiling	Liten aksept for at det gjøres feil
Forskjelligartede grupperingsformer	Etter ferdighet

# Mellomarbeid oktober 2019- januar 2020

## **Første mellomarbeid:**

- A: Ta utgangspunkt i noen av dine egne planer og opplegg for perioden oktober til desember. Hva harmonerer godt med fagets nye relevans og kjerneelementer? Hvorfor? Hva bør/kan du endre slik at planene/oppleggene harmonerer enda bedre med fagets nye relevans/kjerneelementene? Hvordan? Prøv ut endringene og skaff deg erfaringer. Finn ut hva elevene tenker er det viktigste i faget. På januarsamlingen skal hver enkelt deltaker presentere sine erfaringer fra utprøvingen (i grupper). Elevenes tanker om hva som er det viktigste i faget må være en del av presentasjonen.
- B: Presenter ditt fags nye kjerneelementer i profesjonsfellesskapet på skolen din (både innenfor og mellom fag) og eksemplifiser med erfaringene du har fra oppgave A. Skoleledelsen organiserer denne delingen på en hensiktsmessig måte for best mulig læring på tvers i profesjonsfellesskapet (minst én gang, gjerne to)

Takk for en fin samling.  
Lykke til med mellomarbeidet.  
Sees i januar.

Mvh Geir Vegge